

ישיבת וועד הכשרות ורצות הכלכלה
ישיבה 10. 16.5.1949

הישיבה נפתחה בשעה 10.00.

היו"ר ד. ג. פופמן אני פותח את הישיבה.

סדר היום הוא סיום הדיון בענין המלווה האמריקאי. בישיבה הקודמת שמענו את החשובות של שר האוצר, ואחר-כך היו הצעות. היום אנו צרמכים לסכמ. היה רצוי ששר האוצר יביש לנו את הצעותיו הוא לסיכום.

שר האוצר א. מפלוג בוטות היו"ר ותברי הועדה, ברצוני לחוסיף

כמה מלים בקשר לבקור של באי-כוח הבנק שעזבו את הארץ בשבוע שעבר.

הם עלו ביקור יסודי בכמה משקים ובתי-חרושה, נפגשו עם אנשים רבים ממסדרות והיחה להם ישיבה עם מוכי רות הועד הפועל של החמסדרות. את הדו"ח שלהם הם עדיין לא הכינו, וגם לו היה מוכן, לא היו מופרים לנו.

אני יכול למסור רשמים במידה שאני זוכר

ובמידה שהם מסרו. קודם-כל, בקשר לחששות שהיו לחברים רבים בקשר עם השאלה שמא הם יכנסו לבקורות דברים דליקטיים ובקשר לחוסר סודי. /לא שאלו

דבר. הם נגעו בכמה שאלות עדינות כגון יוקר החיים ויוקר הייצור.

במשק החקלאי והן במשק החקשיתי. הם מוענים שאנו עומדים בפני בעיות קשות, אולם אנשי הארץ מגוימים בסכנות ובחוסר האפשרות להתגבר עליהן.

הם הושפעו לסדבה מהחכניות שלנו בקשר

לחקלאות. לראבונני בשמח הפרדסנות דם תגשנו את הושימות הסדויות. אנו צריכים להמציא להם את הפירוש, לשם מה אנו רוצים את חכמף. בדרך כלל.

בחקלאות, היה הסכום מאד משביע רצון.

אגש לקיצונית השנייה, ששם היה הסיכום מאד

לא מעודד: המצב בהובלה הסומודית. הם התרשמו קשה מאד מההובלה. הם

חושבים שענין ההובלה הוא אחד מהבעיות החשובות שאנחנו צריכים לעמוד

בפניהן, ולשנות את המצב הקיים, כי הנזק אשר נגרם למשק הוא גדול מאד.

הם באו למסקנה שאם נדע להשתמש במכונות החדשות, צריך לאפשר לנו את

החקציב, כי זו תהיה אחת מהדרכים לשבוע את היוקר. בגלל המצב הקיים

בהובלה, הם הגיעו לעמדה חיובית יותר בנוגע לרכבת.

ונקבל אישור נוסף על חלק נוסף. בשנת זה ישנם שלשה דברים המדגמנים
המדורים, החיקונים במלש והרחבת הנמל, ואולי גם שיפור הרכבת והרחבת
פעולתה.

היו שיחות רבות בשנת הבניה, וישנם קשיים
מסויימים. ישנם דברים אחדים שסיכמנו באופן מעשי, ואחרים שסיכמנו באופן
פרינציפיוני. באופן/מעשי הם מובנים לאשר שימושא במסגרת מהללוחה גם
לשירותים עירוניים הסכמים את עצמם מהכנסת השירותים, ולא על ידי מסים.
לראבונני, טרם הגישו העירות הכניות מעובדות במידה מספקת. הם קבלו
הכניות בניה על בערך - 12-11 מיליון דולר, ורשימות למכונות, שטרם
עובדו במידה מספקת. כך שברגע זה בקשר לבניה, הם מוכנים לאשר מיד,
נוסף ל-6 מיליון דולר, עוד מכום של בערך 6 מיליון. הם סתכים להצעות
מעובדות בשלשה שמתים נוספים החלק המוניציפלי, הוספת בניה, וגם בקשר
למכונות בניה ומכונות לעבודות צבוריות.

בנוגע להעשייה, הם בקרו מפעלים רבים, שמעו
על הכניות פיתוח, אולם במעט אף אחד לא הגיש הצעה מנוסחת ומסויימת
בשנת זה. כאשר צביא לחם מכניות קונקרטיות, הם יהיו מוכנים לדבר על
מכום למפעלים קטנים, מבלי להצביא לפנייהם את התכניות למפרע.
הם חושבים שלבנק יש יסוד חזק להבטיח לחם
אם החלואה בהיקף 100 מיליון דולר. ישנם קשיים, אולם לא כאלה שאי-
אפשר להתגבר עליהם. אם החלואה הזאת תחזקל בזמן, ותחוצאה לפועל תחיה
כמו שאנו מבטיחים, זאת יכולה להיות בשלילנו החללה.

היתה ידיעה בעתונות, שאינני בטוח אם היא מ. וילנר

נכונה, שהיה משא ומתן שהקצבה להעשייה
החיה מכונות לחברת האשלג. מה מידת האמת שבזה?

לא קראתי את הידיעה, ולא היה כל הצעה שר האוצר א. קפלון

כזאת. חברת האשלג הכניסה הצעה מעשה בערך
על מיליון דולר, בכדי לחדש את המפעל. אולם במידה שאני יודע, מהם
לא באה כל הצעה כזאת. הם בדרך כלל אינם מציעים הצעות, הם מקבלים את
ההצעותינו.

בקשר לצנזורה, מנחל הסוכות משא ומתן
 עם אימפורטרים, הבאים בקשרים עם הפירמות המיצרות אותם, המספלה בודקת
 את המתיירים, בריוק אותו הדבר חוזר, באחוזים יותר גבוהים בנוגע לסרנס-
 פורט המוטורי. בנוגע למלקומוניקציה הענין פסום יותר, כי אין סוכנות
 המספלה בזה. בנוגע למכונות, היא עוסדת במשא ומתן ישיר עם היצרנים.
 הזכרתי את פורד, אנו עומדים כנראה לפני גמר הסכם עם פורד על פליחת
 בית הרושם להדבבה פה, ואם זה יחשם, יהיה סתיר סראק בארץ ב-150 דולר
 יותר זול מאשר אם יובא מאמריקה. ייתכן שנתן עבור הקמה בית הרושם
 לא רק אדסה, כי-אם גם בנין. התיינתה הקלות כמו שאנו נוהגים לכל ספעל
 חדש בקרן.

נשמע בכספי המלוח להקטיה, בניה ותחבורה
 בראש וראשונה לאזורי ספר, אנו משתדלים להפנות את הקטימות האפשריים
 לאזורי הספר, אולם בדרך כלל האנשים המעוניינים מבקרים שלא לעבור
 לאזור ספר.

פנינו לאלה המעוניינים במצב הפרדסנות,
 ובקשנו אותם להגיש לנו את הצעותיהם לבניה, למען הבטח הפעם עזרה במידור
 בעיית העבודה במושבה. אנו רוצים לעזור גם למשק העצמי וגם למושבה.
 בנוגע לסרנספורט, ישנה חברה החבורה הקלאים אשר תפבל חלק ניכר
 מהלואה זו.

המפעלים במשקים מהווים רק חלק קטן מההקטיה.
 אין גם הצעות סרובות, אנו משתדלים לעודד ולחזק שמחים שונים בארץ.
 כפרים וואזורי ספר במידה יכלתנו, אנו נוהגים הקלות למפעלים ולהקטיות
 במקומות כמו צפת, באר-שבע, ירושלים.

אני מציע שהשאלה בקשר ליסוד בנק קלאים
 תעמוד על סדר היום במיוחד, ולא בקשר עם המלוח.

בקשר להקמה בית-חרושה מצאנו לצנזורה,
 אני יכול רק להגיד שכל הענין אינו ברור כל צרכו. מנחל סו'ם עם
 פירמה אתה באמריקה, שאם נקנה, או נפנה את הקניות, נבטיח לך חלק
 מהצנזורה, הם יקטמו בית-חרושה בארץ. היצרנים היחידים הבאים בחשבון
 בדוג זה הוא "סולל בונח". קבלנו ס"סולל-בונח" "אורדר אוף פריורטטי"
 כותו "פניציה" לתרבות היצור של זכוכית שמוחה (שמשות) ושל בקבוקים.
 אחר-כך עומד לסדר ענין הקמה בית-חרושה ליציקה פלדה. בקשר להקמה
 בית-חרושה לצנזורה נדון אחר-כך.

השאלה הבאה היא קניין זה לדיים, ארבעה

דולרים או שלשה דולרים. תשובתי היא שלילית, אולם אני מציע שניכנס לדיון פחות על כך כי השאלה היא רצינית מאד, ואין כל אפשרות לעשות זאת בדיוק זה.

הג'ר ר. ג. מוסקו

אני מסכים לאשר את זאת לדיון סיוחתי, כאשר
השוב המסלוח מלונדון.

מר האוצר א. סלון

זוהי בעיית רצינית. אני מנחל מו"ם עם קבוצת
"לויים" הרוצת להשקיע סכום של 25 מיליון דולר
בבנייה. אנשי "לויים" קומדים על כך שבכל מקרה נקבל שלשה דולרים, כמו
שהם עכשיו מקבלים. זו הנקודה הקשה ביותר בכל המו"ם.

את השאלה של ד"ר בדר בקשר ליסוד בנק
סיוחתי אני מציע לדחות לסוף. כי זה דורש בירור רחב.

לשאלתו של מר אלישר בקשר להפעלת הון פרטי
בארץ, אנו נתן הקלות לכל מי שימנה אלינו בקשר להשקעת הון בארץ. אינני
יודע אם הם יקבלו הלוואות מחוץ המלוה, אולם בקשר עם התקציב אני מוכן
לבוא בהצעות ליסוד מפעלים בארץ. בעת הם יוכלו לקבל חלק מהחמרים בצורה
הלוואה. אנו גם נעזור בעיקר לבניית הוולה. נספור את החמרים למספר שנים
גדול ברבייה נמוכה.

מר הרצפלד שאל בקשר להורדה יוקר החיים.
אני רוצה להשתמש במלות זה לשם הגברת היצור, ובמידה מה עבור בנייה
זולה ובשכיל/הורדה השירותים.

את היצור נעודד על ידי ~~הספקת~~ חמרים במחירים
נורמלים. תהיה בקורה חריפה על השימוש בבסמ"ה המלוה.

מר בן-אליעזר בקש שלא תהיה הפלייה לרעה
בשימוש בבסמ"ה. המוכנות היהודית חודיעה שאין כל הפלייה. יש חור, ואת
החור קובע המצב הסטפתי של העולה, וכמה זמן הוא שאבא מחכה.

מר לביא בקש לתביא 15 אלף פרזות. אנשי
החקלאות שלנו מתקשים אם לתביא 3500 פרזות. בקשר להתחייבות יש לנו
סוסדות מיישבים, שאנו חושבים אותם לאחראים ויש לפסוק עליהם. אינני
מציע לקבל החלטה מחייבת בקשר לכך. זה חלוי בגרבה גורמים, טיב, מהיר
ועוד. בקשר לשאלה בדבר פיתוח השמחים הניחנים לניצול בנגב, אנו

עושים חבל בדי לפתח את החלק הצפוני של הגב.

אנו רשאים למסור מבטפי המלוח לאיזו תקופה

שאנו רוצים, עד 15 שנה. הרבייה יכולה להילח למעלה מ-10 אחוזים, אולם

לא פחות. כספים שיוחזרו לממשלה לפני הזמן נמצאים לדעת הממשלה עד

סוּד החזרה החוב. הזמן והרבייה חלויים בלוחים ובמפעלים השונים.

אנו משחזלים להשיג אקזמפטיות בענין הסרנס-

פורם, אצא בערך של 50%. אם נשתמש באניות אמריקאיות, נוכל לקבל חלואה

גם לסרנספורם. אחרת נצטרך לשלם במזומנים. הממשלה החליטה שהיא תשחזל

להביא את החסרים שלה עד 50% באניות אמריקאיות.

אנו נשיג חסכון מסויים על ידי חודות

הקומיסיון. זה ילך לחודות המחירים.

אנחנו איננו רואה אפשרות להקים בנק. את

ענין הקמת בנק להקלאות, נעמיד לחוד על סדר היום, אולם הדיזיין הוא

יותר מדי גדול בבדי להקים בנק רגיל. אני רואה אפשרות להקים לא א

בנק, כפי-אם מוסד שיהיה אך ורק של הממשלה, והחח פיקוח ממשלתי. מוסד

זה אינו קשור בעבודה הרומינית של הממשלה ובעבודה פקידותית, אולם

הוא יהיה בגבולות ה"פוליס" שהממשלה קובעת.

איננו חושב שהמוסד הזה צריך לתת חלואה

לכל בעל העשייה. אנחנו לא רואים שהממשלה מכינה הצעה להקמת מוסד

כזה. אני מבקש את הועדה לקבל את/חמוסד הזה במדינאים.

הייתי רוצה להתחיל השבוע את החוזה עם

הסוכנות היהודית. החוזה הראשון יהיה על 21 מיליון דולר, כי מקורות

יהיו דבר שני. אנחנו מנחל מו"ם בנוגע לבנייה ולהקשייה. ברגע

שהמוסד יקום, הכל עובר אלינו, והוא יעמוד תחת פיקוח הממשלה.

בדבר אחד לא הצדקנו את עצמנו: המספר.

אנחנו חסיד דברנו כאילו העניינים חכומים מאד. הם באו חנה, ונוכחו

לדעת שאנו אהבנו.

אם-כן לבנסת יש להביא רק ענין אחד. החוק

היו"ר ד.א. פורמן

על הקמת המוסד, מוסד פיתוח. יחד הדברים

הם עניינים פנימיים של הועדה, ונביא אותם לבנסת רק אם החיינה המחיי-

קויות.

א. פרוטוקול

אני שמ את הדגש על ענין המספר. לדעתך יש
לחמקים בדבורים בכדי שנוכל לחקרים במחירות.

א. בן-אליעזר

אנני חושב שהאיטיות בזמן באה כתוצאה
מתביירות כאן. כי אנו מבררים כאן ענינים
כלליים, ואיננו קובעים את הגשת התצעות ותוצאה למועל. יש לזרז את
העבודה.

בקשר למוסד, אני חושב שאין מקום להסתייג
גויות או להבעת דעה טרם שהממשלה הגישה הצעה בנידון זה.
בעתם להתברר, ברור שהקואופרטיבים חולשים
על כל הארץ. יש לדאוג שהממשלה תעשה מהם יקלטו היילים משוחזרים ועולים
חדשים. בשנת הטרנספורט-סמא, הייתי חושב שלא קשה אם נביע דעה של
רצון שחלואות אלה תינתנה לא רק לקואופרטיבים קיימים, אלא גם לחדשים,
שיווצרו סחך שורות החיילים והעולים.

בקשר לשאלת החפלייה, לי לא נעים לדבר על
כך אולם ישנן עובדות שאין להתעלם מהן. למשל, חרבת הסוכנות להקים
מספר נקודות לא קטן בחצי השנה הקרובה, אמנם ומתנועת החרות רק שהי
נקודות אושרו. יפליא אתכם לשמוע שדוקא מתנועת החרות רבים מקונינים
לצאת להתיישבות. אני מציע שהועדה תקבע כי באשר להתיישבות, יש לממשלה
רשות להחקרב בעניני הסוכנות, ולבקר שלא תהיה כל חפלייה.

ב. פרוטוקול

א. פרוטוקול

אני רוצה להכניס הצעה, אם כי הייתי מקדיף
שהממשלה תקשה זאת. אני מתכוון לשימוש
בכספי המלווה למימון חברות בעלות זכויות, כגון חברת האשלג וחברת
החשמל. אני מציע שמכספי המלווה יוקדש פחות מסויים כדי להלאים את
שני המפעלים האלה: חברת האשלג וחברת החשמל.

א. פרוטוקול

א. פרוטוקול

נדמה לי שאין מקום להחלטה על חלואות
מיוחדות פצע הועדה או מצד הכנסת. אם
נדבר בצורה של דיון על כל פרט ופרט, לא נעשה שום דבר כדי להאיש
את הפרוצדורה; להיפך, אנו גורמים למכשולים נוספים. בועדה עלינו
לקבל אינפורמציה ולמסור בקשות לממשלה, אולם לא לחללים על שום פרטים.

גרי המנוח

אני מציע להכניס הצעה בדבר הקמת בנק הקלאסי
בקשר למלוח.

שר האוצר א. ספלונ

הצעה הצעה לסדר שיקדישו לזה דיון מיוחד
יותר מאחור.

א. דיין

שמענו ש- 5 מיליון יהיו לעזרת המשקים.
על כל לירה צריך המשק לחוסף עוד לירה
ושבעים כסף מוזמן. זה יכביד מאד. האם אפשר להקטין את הסכום האם
המשקים יצטרכו להחל לסוכנות שעבוד על הווי"ט שלהם, או שזה תלוי אך ורק
בסוכנות?

שר האוצר א. ספלונ

הממשלה אינה דורשת שעבוד משקים. על כך הדיון
הסוכנות עם המשקים.

א. הרצפלד

ברצוני לענות לבן-אלי, בד במקום שר האוצר
בקשר לשאלת החפלייה. אני מודיע שאין כל
הפלייה. מחוץ שמונה הנקודות שפיעתו של בן-אלי עזר הציעה ישנן כאלה
שלא קבלו כל הכשרה. אני יכול להראות בדיוק כמה גופים מכונים מודעים
שונים. אם קבלנו שהם או שלש נקודות מהנועם החרות, זה לגמרי לא מעט.

א. דיין
ד"ר ברדי

האנשים האלה הם אלה
מדוע אין הסוכנות מוכנה לקבל על אחריותה
אח ה- 6 - 5 מיליון דולר למשק הקיימת

שר האוצר א. ספלונ

אני יושב פה בנצי"ב הממשלה.
אנו בקשתו הצעות מההאגרות האכביים. לעת-
עתה קבלנו הצעות מפורטות רק מחלק אחד ממוסדות ההסתדרות.

איקנמי

האם יש איזה הנאי מצד הבנק הסלוח בקשר
עם ביטוח הסחורות?

שר האוצר א. ספלונ

יש הנאי מפורט שכל הסחורות צריכות להיות
מבטחות בדולרים.

להצעת מר סנה, אני רוצה לומר כי יתבטח

כעת ועד שנקבע עוד בממשלה הזמנית החוקרת בענייני ים-המלח הועדה
הזאת מורכבת מאנשים מומחים. מרם קבלתי את הדו"ח מועדה זאת. כאשר

מסיים הוועדה את תעבודתה, מוכל ועדת-משנה של ועדה זו למפל בדבר. היא
קבעה אם אפשר לפתח את החלואה או לא, אלא אקשה להשאיר את החלואה למוסד
אשר בקשר להלאה הברה האשליג, אני רוצה להזכיר שאנו מקבלים את המלוח
עבור חסרים, מכונות וכו' אבל לא בשביל דברים אחרים, יש חגבלות במלוח.
במקרה שיסגרו בודדים המוכנים להשקיע כספים, אין חבנק האמריקאי מסכים
לחל לנו כספים עבור אותו דבר.

הינ'ר ד.צ. הנפ'ט

יש לעת עתה הצעות של שני חברים להצבעה, של
בן-אליעזר ושל פנה. ראשיה נמכס את סה שמתקבל

על דעה כולמ: א) הממשלה תגיש בתקום הצעה על דבר מוסד מיוחד שיטמוק
בעניני המלוח האמריקאי. ההצעה תבוצע בערך בתורש יוני. לעת-עתה תמפל
בזה הממשלה, ואחר-כך תעביר את הכל למוסד זה שיהיה תחת פיקוחה. אנו
סיכום
נקבל משר האוצר ~~הצעת~~ יותר ספורם של חלוקה החלואה ותחכניות. באחד
חדיונים הבאים ירצה שר האוצר על חבנק להקלאום. אני מציע שנרשום לפנינו
את יתר התקרות ששמענו משר האוצר בנושאים שלנו עליהם. כשנקבל את הדו"ח
של ועדה המשנה לעניני הברה האשליג, נקים ועדת-משנה קטנה של הוועדות
האלה כדי לדון בדו"ח זה, ובשאלות הברה החשמל. זו תהיה בעצם ועדה
ממשלתית.

מ. פנה

אני מציע לא לדחות את הקמה ועדת המשנה עד
גמר הדו"ח של ועדת המומחים, ראשית, כי הסדור

הוא גם על הברה החשמל ואפשר להתחיל בזה, ושנית, יכולות להיות הצעות,
ויחאסו אותן אחר-כך עם מסקנות ועדת המומחים.

הינ'ר ד.צ. הנפ'ט

שר האוצר אמר שהוא סוכן למסור לנו את עמדת
הממשלה בקשר לזכיונות הנפ'ט. אני מציע שמשם את האג'נדה זאת באחת

הישיבות הבאות. אחר-כך תחליט הוועדה אם לבחור ועדה משנה בקשר לכך.

מ. פנה

אני מוכן לדחות את ההצעה הזאת, אם הוועדה
חוקם חוק חודש ימים.

הינ'ר ד.צ. הנפ'ט

אם כן, שאלה זו תעבור לדיון בעוד חודש.
ישנה הצעה של מר בן-אליעזר, אקשה הייתי מיען

לא לתביא את הענין הזה לכנסת. ההצעה אומרת שהועדה מחליטה שסכומים מהמלוח
האמריקאי הניתנים לתחבורה ותעשייה, יינתנו לקיים, ואחר-כך למפעלים
החדשים שיווצרו על ידי חיילים משוחררים.

א. בן-אליעזר:

אני מסכים, בתנאי שהועדה תקבל החלטות בזאת.

שר האוצר א. ספיר:

אני מקבל. אנו מעוניינים מאד בקואורטיבים של
עולים ושל חיילים משוחררים.

הי"ר ד.א. סוקס:

ישנה הצעתו של בן-אליעזר בקשר להסליית הועדה

הודיע כי היא רואה בהמלייג-בהחייבות שיטת

העומדת בניגוד לאינטרסים הכלכליים והצבוריים. על כן היא רואה צורך

להפנות את השומח לב הסוכנות, בנוף מיישב, לא להפלות.

לא קיימי רוצה לקבל כאן החלטה המזמנית מחוץ

לכנסת ולסמסלה. אף צנור אינו מקשר אותנו עם הסוכנות. נשמע כאן הצהרת

של ^ההמיישבים המרכז את הדברים, הוא מוכן לקבל את כל ההתקפות בעניין

זה. הוא הודיע שאין הפליות, ואני מציע שתעמדו על המשמר, וברגע שתראו

הפליית הודיעו על כך.

מסכים.

א. בן-אליעזר:

ו ע ד ת ה כ נ ס י מ

הי"ר ד.א. סוקס:

עלינו לגפור עוד מספר דברים קטנים, ואחר-

כך נכנס לדיון על התקציב. שר האוצר הבטיח

הסדר בעניין החקלות להשקעות. אחר-כך ענין הפרדסנות. ישנו גם ענין

השלות משכורת או הצי משכורת למקידים המפורטים מחקופת המנדט.

ברל רפפורט:

באחת הישיבות נאמר כי תוצא לכנסת הצעה של

משכורת לחברי הכנסת. האם זה הולך ישר לכנסת

מועדה הכנסת או שזה עובר דרכנו.

הי"ר:

הוחלט שבגלל העבודה הרבה העומדת בפני ועדת הכנסת

עובר ענין משכורות לחברי הכנסת ישר לכנסת מועדה

הכנסת. מר רוקח דרש שענין זה לא ישמש תקדים, כי בדרך

כלל מייבים ענייני כספים לעבור דרך ועדת הכנסת.

מר אלישר הציע שהחקיימת השיבות של ועדת הכנסת יעמיים בשבוע.

הי"ר ד.א. סוקס:

מר נייר הגיש פתק בנוגע לקסיים בביצוע

הקציב הכנסת. שר האוצר הודיע שהוא יסדר

את העניין אתו.

נמסר לי להביא לאשור את החלטה ועדת המשנה בקשר להקצית הכנסת.

י. דוקטור

חוזתם על משכורת של 66 עובדי א' הכנסת במקום 80 שהיו בתקציב בעד אפריל - מאי, במכונת של האולטימטום, 5.6/0 ל"י לחודשיים. אך עליו אג"מ

בסעיף להוצאות אירגוניות אושרו כל ההוצאות במכונת של 8760 ל"י בעד אפריל מאי.

לסדורים בבנין הכנסת וריהוט (זה נחשב

לסעיף רחוק מאד) אושר סכום של 4000 ל"י במקום 5000 ל"י.

בדקו את הסכומים האלה ואם הסעיפים מטעם

האוצר. המסגרת הכללית היא אותה המסגרת, רק אף המרום שונה. אני

סציע לאשר את הפרוט.

אושר.

ח' ישיבה ננעלה בשעה 18.00.